Nacionalinės teisės aktai

Njemačka

Vokietijos Federacinė Respublika yra demokratinė, federacinė ir socialinė konstitucinė valstybė. Pagrindinės teisės, demokratinės, federacinės ir socialinės konstitucinės valstybės principai sudaro nekintamą Vokietijos Konstitucijos pagrindą, kurio laikymąsi užtikrina Federalinis Konstitucinis Teismas.

Teisės šaltiniai

Pagrindinis įstatymas (vok. *Grundgesetz*) yra Vokietijos Konstitucija, suteikianti pagrindą Vokietijos Federacinės Respublikos teisės sistemai ir vertybėms. Pagrindiniame įstatyme nustatyta:

pagrindinės teisės kaip aukščiausi orientaciniai principai

valstybės ir jos valdymo organų pagrindų struktūra ir būtinieji struktūriniai principai

principai, pagal kuriuos vykdomi rinkimai į Bundestagą (Vokietijos parlamento žemesniuosius rūmus)

laisvai renkamų Bundestago narių statuso ir teisių pagrindas

Bundestago veiklos organizavimas ir veiklos būdai

Bundesrato (Vokietijos parlamento aukštesniųjų rūmų, per kuriuos federalinės žemės (vok. *Länder*) dalyvauja federalinio lygmens teisės aktų leidybos procese) atsakomybės sritys ir veiklos organizavimas

teisės aktų leidybos ir administracinių kompetencijos sričių pasiskirstymas tarp federacijos ir federalinių žemių

pagrindiniai principai, kuriais grindžiamas teismų veiklos organizavimas.

Įvairių rūšių teisinių priemonių aprašas

Pagrindiniai **rašytiniai Vokietijos vidaus teisės šaltiniai** yra Pagrindinis įstatymas, **įstatymai**, **poįstatyminiai aktai** ir **administraciniai aktai**.

Įstatymas

Įstatymas dalykine prasme yra abstraktus, bendro pobūdžio, turintis išorinį poveikį, o įstatymas formaliąja prasme yra teisinis dokumentas, kurį pagal konstitucinę procedūrą priėmė teisėkūros institucijos.

Vokietija yra **federacinė valstybė, sudaryta iš 16 federalinių žemių (vok. *Länder*)**. Atitinkamai galioja **federaliniai įstatymai**, taikomi visoje Federacijos teritorijoje, ir **federalinių žemių įstatymai**, galiojantys tik atitinkamoje federalinėje žemėje. Kiekviena federalinė žemė turi savo konstituciją ir pagal Pagrindiniame įstatyme jai priskirtą kompetencijos sričių sistemą turi įgaliojimus priimti įstatymus ir poįstatyminius bei administracinius aktus.

Federacijos ir federalinių žemių **teisėkūros kompetencija** išsamiai reglamentuojama Pagrindiniame įstatyme. Federalinės žemės turi teisėkūros įgaliojimus, jeigu pagal Pagrindinį įstatymą tokie įgaliojimai nėra perduoti Federalinei Vyriausybei. Svarbiausi Federacijos teisėkūros įgaliojimai išdėstyti Pagrindinio įstatymo 71–74 straipsniuose. Be to, įvairiuose Pagrindinio įstatymo punktuose numatyti papildomi teisėkūros įgaliojimai.

Federacijos išimtiniai teisėkūros įgaliojimai

Tose srityse, kuriose taikomi Federacijos išimtiniai teisėkūros įgaliojimai, federalinės žemės įgaliojimus priimti teisės aktus turi tik tais atvejais, kai jos yra konkrečiai įgaliotos tai daryti pagal federalinę teisę (Pagrindinio įstatymo 71 straipsnis).

Pagal Pagrindinio įstatymo 73 straipsnį Federacija turi išimtinius teisėkūros įgaliojimus šiose srityse (*inter alia*): visais užsienio politikos klausimais, taip pat gynybos (įskaitant civilių gyventojų apsaugą), pilietybės, judėjimo laisvės, pasų, gyvenamosios vietos registracijos ir tapatybės kortelių, imigracijos, emigracijos ir ekstradicijos, valiutos ir pinigų, muitų ir prekybos erdvės vientisumo, oro transporto, Federacijos ir federalinių žemių bendradarbiavimo kriminalinės policijos darbe ir su ginklais bei sprogmenimis susijusių įstatymų srityse.

Lygiagretūs teisėkūros įgaliojimai

Lygiagrečių teisės aktų srityse federalinės žemės turi teisę priimti teisės aktus tiek, kiek Federacija toje pačioje srityje nesinaudoja savo teisėkūros įgaliojimais (Pagrindinio įstatymo 72 straipsnis). Teisės sritys, kuriose galioja lygiagretūs teisės aktai, – tai, be kita ko, civilinė, baudžiamoji ir kelių eismo teisė, asociacijų teisė, su užsienio piliečių gyvenamąja vieta ir statuso nustatymu susijusi teisė, su ekonomikos reikalais susijusi teisė, darbo teisė, socialinės apsaugos teisė ir tam tikri vartotojų apsaugos aspektai. Tam tikrais Pagrindinio įstatymo 74 straipsnyje išvardytais klausimais, kurie, kaip nurodyta tame straipsnyje, priklauso lygiagrečių teisės aktų galiojimo sričiai, Federacija turi teisę priimti teisės aktus tik tuo atveju, jeigu nacionalinių interesų labui būtinas federalinis reglamentavimas, nes visos Vokietijos teritorijoje reikia užtikrinti lygiavertes gyvenimo sąlygas arba išlaikyti teisinį ar ekonominį vientisumą, ir tik tiek, kiek būtina šiems dalykams užtikrinti.

Poįstatyminis aktas

Poįstatyminis aktas yra abstraktaus, bendro taikymo reglamentas, turintis išorinį poveikį, – remdamasi atitinkamais įstatyme nustatytais įgaliojimais, poįstatyminį aktą priima vykdomoji valdžia.

Administracinis aktas

Administracinis aktas yra abstraktaus, bendro taikymo teisės nuostata, kurią gali priimti viešosios teisės reglamentuojamas juridinis asmuo, įgyvendinantis jam teisėtai suteiktą autonomiją, – administracinis aktas taikomas asmenims, kurie priklauso minėtam juridiniam asmeniui arba privalo vadovautis minėto juridinio asmens taisyklėmis.

Papročių teisės ir teismų praktikos statusas

Be rašytinių teisės šaltinių, dar yra **nerašytų teisės šaltinių**, įskaitant bendruosius principus, įtvirtintus tarptautinėje teisėje ir papročių teisėje. Iš esmės teismų praktika nėra teisės šaltinis, nors praktikoje ji atlieka svarbų vaidmenį. Tam tikri Federalinio Konstitucinio Teismo (vok. *Bundesverfassungsgericht*) sprendimai jau patys savaime turi įstatymo galią.

Tarptautiniai teisės šaltiniai ir Europos Sąjungos teisė

Pagal Pagrindinio įstatymo 25 straipsnį bendrosios tarptautinės teisės normos nacionalinėje normų hierarchijoje atlieka ypatingą vaidmenį: pagal Pagrindinio įstatymo 25 straipsnio pirmą sakinį jos yra sudedamoji federalinės teisės dalis, o 25 straipsnio antrame sakinyje numatyta, kad jos yra viršesnės už įstatymus; todėl bendrosios tarptautinės teisės normos nacionalinėje normų hierarchijoje yra tarp Konstitucijos ir įstatymų.

Remiantis Pagrindinio įstatymo 59 straipsnio 2 dalies 1 punktu, tarptautines sutartis, susijusias su federaliniais įstatymais, turi patvirtinti kompetentingos institucijos – jos priima federalinį įstatymą ir tokiu būdu tarptautinė sutartis taikoma šalies viduje. Taigi, nacionalinėje normų hierarchijoje tarptautinės sutartys priklauso viso labo tam pačiam lygmeniui kaip federalinis įstatymas.

Europos Sąjungos teisė

Vokietijos dalyvavimui Europos Sąjungoje (Pagrindinio įstatymo 23 straipsnis) ir kitoms situacijoms, kai sudarant tarptautines sutartis tam tikra suvereniteto įgaliojimų dalis perduodama tarptautinėms organizacijoms (Pagrindinio įstatymo 24 straipsnis), taikomos specialios konstitucinės nuostatos.
Pagrindinio įstatymo 23 straipsnyje nustatytomis sąlygomis ES pirminės teisės aktai Vokietijos viduje taikomi pagal šiuo tikslu reikalingą teisės aktą (kuriam taip pat turi pritarti Bundesratas); iš esmės tiesiogiai taikytini ES antrinės teisės aktai (pvz., reglamentai) Vokietijoje taikomi tiesiogiai, remiantis jų statusu; antrinės teisės aktai, kuriuos būtina perkelti į nacionalinę teisę (pvz., direktyvos), Vokietijoje iš esmės tampa taikytini tik tada, kai priimami nacionaliniai įstatymai, kuriais jie perkeliami į nacionalinę teisę; remiantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika, jeigu tam prieštarauja vidaus teisė, ES teisė iš esmės turi taikymo viršenybę ir nacionalinė teisė turi būti aiškinama taip, kad ji atitiktų ES teisę ir toks prieštaravimas būtų sušvelnintas, jeigu atitinkama nacionalinė teisė apskritai gali būti kaip nors aiškinama.

Svarbiausi teisės aktai / įstatymai

Konstitucinė teisė

Vokietijos Federacinės Respublikos pagrindinis įstatymas (vok. *Grundgesetz*, GG) – vertimas į anglų kalbą

Federalinio Konstitucinio Teismo įstatymas (vok. *Gesetz über das Bundesverfassungsgericht*, BVerfGG) – vertimas į anglų kalbą

Civilinė teisė

Civilinis kodeksas (vok. *Bürgerliches Gesetzbuch*, BGB) – vertimas į anglų kalbą

Civilinio proceso kodeksas (vok. *Zivilprozessordnung*, ZPO) – vertimas į anglų kalbą

Komercinė teisė

Komercinės veiklos kodeksas (vok. *Handelsgesetzbuch*, HGB) – vertimas į anglų kalbą

Akcinių bendrovių įstatymas (vok. *Aktiengesetz*, AktG) – vertimas į anglų kalbą

Ribotos atsakomybės bendrovių įstatymas (vok. *Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung*, GmbHG) – vertimas į anglų kalbą

Administracinė teisė

Administracinio teismo proceso kodeksas (vok. *Verwaltungsgerichtsordnung*, VwGO) – vertimas į anglų kalbą

Administracinio proceso įstatymas (vok. *Verwaltungsverfahrensgesetz*, VwVfG)

Baudžiamoji teisė

Baudžiamasis kodeksas (vok. *Strafgesetzbuch*, StGB) – vertimas į anglų kalbą

Baudžiamojo proceso kodeksas (vok. *Strafprozeßordnung*, StPO) – vertimas į anglų kalbą

Teisės normų hierarchija

Pagrindinis įstatymas yra šalies vidaus teisės normų hierarchijos **viršūnėje**. Jis yra viršesnis už visus kitus šalies vidaus teisės šaltinius, ir kadangi Pagrindinis įstatymas yra **Konstitucija**, tai yra dokumentas, nuo kurio priklauso visa Vokietijos teisės sistema. Kiekviena Vokietijoje priimta teisės nuostata turi būti suderinama su Pagrindiniu įstatymu tiek formos, tiek turinio požiūriu. Šiuo tikslu Pagrindinio įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad teisėkūros institucija privalo laikytis konstitucinės tvarkos, o vykdomoji ir teisminė valdžia privalo laikytis teisės aktų ir teisingumo. Be to, teisėkūros institucija, taip pat vykdomoji ir teisminė valdžia visų pirma privalo vadovautis pagrindinėmis teisėmis, nustatytomis Pagrindinio įstatymo 1–19 straipsniuose – tai yra tiesiogiai taikytinos teisės normos (1 straipsnio 3 dalis). Pagrindinio įstatymo viršenybę galiausiai užtikrina Federalinis Konstitucinis Teismas. Tik Federalinis Konstitucinis Teismas gali paskelbti Parlamento aktą negaliojančiu, jeigu toks aktas pripažįstamas prieštaraujančiu Konstitucijai.
79 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad Pagrindinis įstatymas gali būti iš dalies keičiamas tik dviejų trečdalių Bundestago narių balsų dauguma ir dviejų trečdalių Bundesrato narių balsų dauguma – būtent per Bundesratą federalinės žemės dalyvauja priimant teisės aktus Federacijoje ir ją administruojant, taip pat sprendžiant su Europos Sąjunga susijusius klausimus. Tam tikrų **Pagrindinio įstatymo dalių**, t. y. Federacijos padalijimo į federalines žemes, jų esminio dalyvavimo teisėkūros procese ir 1–20 straipsniuose nustatytų principų, apskritai **negalima pakeisti** (79 straipsnio 3 dalis, vadinamoji **amžinybės nuostata**, kuria garantuojama, kad išliktų Pagrindiniame įstatyme nustatyti pagrindiniai konstituciniai sprendimai).
Tarptautinės teisės bendrosios normos turi žemesnę galią negu Konstitucija, tačiau yra viršesnės už Federacijos ir federalinių žemių įstatymus. Šios bendrosios normos – tai, be kita ko, tarptautinė paprotinė teisė ir bendrieji tarptautinės teisės principai, tačiau ne tarptautinė sutarčių teisė. Pagrindiniame įstatyme konkrečiai teigiama, kad šios bendrosios normos yra sudedamoji federalinės teisės dalis, jos yra viršesnės už atitinkamus įstatymus ir jomis tiesiogiai sukuriamos teisės ir pareigos Federacijos teritorijos gyventojams (25 straipsnis). Šios tarptautinės teisės bendrosios normos, turinčios teisinį poveikį asmenims (t. y. asmens apsaugai skirtos normos) – tai, visų pirma, tinkamos teisinės apsaugos garantija užsieniečiams arba „speciali norma“, pagal kurią baudžiamasis procesas vykdomas pagal ekstradiciją atlikusios užsienio valstybės duoto ekstradicijos leidimo sąlygas.
Paprasti **įstatymai** turi žemesnę galią negu Konstitucija. Įstatymus priima **Bundestagas kartu su Bundesratu**. Įstatymų projektus Bundestagui gali pateikti Federalinė Vyriausybė, Bundesratas arba Bundestago narių grupė (Parlamento frakcija arba bent 5% jo narių). Pagrindiniame įstatyme nurodyti atvejai, kuriais galutiniam įstatymo patvirtinimui Bundestage reikalingas Bundesrato pritarimas (šiuo metu – pagal statistinę medžiagą, kurią skelbia Bundesratas savo interneto svetainėje – apie 38% visų įstatymų). Dėl likusių įstatymų, kuriuos priima Bundestagas, Bundesratas gali tik pateikti prieštaravimą Bundestago priimtam įstatymo projektui, o Bundestagas savo ruožtu gali tą prieštaravimą atmesti. Kai Bundestago ir Bundesrato nuomonės išsiskiria, gali būti šaukiamas bendras komitetas įstatymų projektams bendrai apsvarstyti (tarpininkavimo komitetas), kurį sudaro vienodas skaičius Bundestago ir Bundesrato narių (šiuo metu po 16 narių). Tarpininkavimo komiteto funkcija yra pateikti pasiūlymus, kurie galėtų būti priimti vienbalsiai, tačiau pats komitetas negali priimti sprendimų Bundestago ir Bundesrato vardu.
Poįstatyminiai aktai yra žemesnės galios už įstatymus, juos gali priimti Federalinė Vyriausybė, federalinis ministras arba žemių vyriausybės. **Administraciniai aktai** yra žemesnės galios negu poįstatyminiai aktai, juos gali priimti viešosios teisės reglamentuojama įstaiga (pvz., savivaldybė).

Teisėkūros procesas

Vokietijos **įstatymus** priima šalies parlamento dveji rūmai. Taigi, **Bundestagas** yra svarbiausias teisėkūros organas. Jis **priima sprendimus** dėl **visų federacijos kompetencijai priklausančių įstatymų**, vykdydamas teisėkūros procesą, kuriame privalo dalyvauti ir Bundesratas.
Pagal Vokietijos federacinę sistemą **federalinės žemės** turi nemažai valstybės įgaliojimų, todėl **priimant teisės aktus taip pat dalyvauja Bundesratas**. Visi teisės aktai teikiami Bundesratui balsuoti ir, jeigu dėl įstatymo reikalingas jo patvirtinimas, Bundesratas netgi gali pasiekti, kad kai kurie teisės aktų projektai būtų atmesti.

Teisėkūros iniciatyva

Daugumą teisės aktų projektų ir pasiūlymų būna parengusi **Federalinė Vyriausybė**. Būdama centrinio lygmens vykdomoji valdžia, ji turi daugiausia patirties įgyvendinant teisės aktus ir tiesiogiai įžvelgia, kur praktikoje reikia naujų įstatymų nuostatų.
Tačiau teisę inicijuoti teisės aktų projektus turi ne tik Federalinė Vyriausybė, bet ir **Bundesratas**.
Bundestago nariai ir frakcijos taip pat turi teisę Bundestagui pateikti naujus arba persvarstytus teisės aktų projektus.
Dėl šių teisės aktų projektų Parlamente diskutuojama, svarstoma ir balsuojama pagal tiksliai reglamentuotą procedūrą.

Federalinės Vyriausybės arba Bundesrato teikiamos iniciatyvos

Jeigu **Federalinė Vyriausybė** pageidauja iš dalies pakeisti įstatymą arba pateikti naują įstatymą, federalinis kancleris privalo iš pradžių perduoti projektą **Bundesratui**.

Tada paprastai Bundesratas turi 6 savaičių laikotarpį, per kurį gali pateikti **pastabų dėl teisės akto projekto**, o Vyriausybė savo ruožtu gali į šias pastabas atsakyti atsakomuoju rašytiniu pareiškimu. Tada federalinis kancleris perduoda projektą Bundestagui su Bundesrato pastabomis. Viena iš šios procedūros **išimčių** yra **Biudžeto įstatymo** projektas, kuris tuo pačiu metu perduodamas ir Bundesratui, ir Bundestagui.

Panaši procedūra taikoma, kad teisėkūros iniciatyvas teikia Bundesratas. Kai Bundesrato narių dauguma savo balsais patvirtina teisės akto projektą, jis pirmiausia siunčiamas Federalinei Vyriausybei, kuri (paprastai per 6 savaites) pateikia dėl jo pastabų, o tada projektas perduodamas Bundestagui.

Bundestago narių teikiamos iniciatyvos

Teisės aktų projektus taip pat gali inicijuoti Bundestago nariai, tokiu atveju jiems turi pritarti arba **bent viena parlamento frakcija, arba bent 5 % Bundestago narių**.

Šiuo būdu pateiktų teisės aktų projektų nereikia pirmiausia teikti Bundesratui. Dėl šios priežasties Vyriausybė kartais pasirūpina, kad itin **skubius teisės aktų projektus** pateiktų jos frakcijos Bundestage.

Teisės akto svarstymai ir įstatymų priėmimas

Diskutuotinų dokumentų paskirstymas

Pirmiausia teisės akto projektas turi būti perduodamas Bundestago pirmininkui, tada jį turi užregistruoti administracija ir tik tada jis gali būti svarstomas Bundestage.

Tada projektas spausdinta forma arba – dažniau – elektronine forma išdalijamas visiems Bundestago ir Bundesrato nariams ir federalinėms ministerijoms.

Kai tik teisės akto projektas įtraukiamas **į plenarinio posėdžio darbotvarkę**, pirmasis projekto raidos Parlamente etapas baigiamas: tada projektas gali būti **oficialiai teikiamas** svarstyti Bundestage.

Trys svarstymai plenariniame posėdyje

Paprastai teisės aktų projektai **tris kartus svarstomi** Bundestago plenariniame posėdyje. Šios diskusijos vadinamos **svarstymais**.

Per pirmąjį svarstymą diskusijos rengiamos tik tuo atveju, jeigu dėl to susitarė Vyriausioji taryba (Bundestago vykdomasis organas) arba to paprašė viena iš parlamento frakcijų. Dažniausiai taip daroma, kai teisės aktų projektai yra itin ginčytini arba kelia ypatingą visuomenės susidomėjimą.

Pagrindinis pirmojo svarstymo tikslas yra **paskirti vieną arba keletą komitetų**, kurie apsvarstytų teisės akto projektą ir parengtų jį antrajam svarstymui. Tai daroma remiantis Vyriausiosios tarybos pateiktomis rekomendacijomis.

Jeigu paskiriami keli komitetai, vienam komitetui suteikiama bendra atsakomybė už dokumento svarstymą, todėl jis tampa atsakingas už teisės akto projekto raidą Parlamente. Kitų komitetų prašoma pateikti nuomones.

Su teisėkūra susijusi komitetų veikla

Išsamus darbas su teisės aktais vyksta nuolatiniuose komitetuose, kuriuos sudaro visų parlamento frakcijų nariai. Komitetų nariai susipažįsta su medžiaga ir ją apsvarsto posėdžiuose. Jie į viešus svarstymus taip pat gali kviesti ekspertus ir suinteresuotųjų grupių atstovus.

Tuo pačiu metu, kai darbas atliekamas komitetuose, parlamento frakcijos sudaro **darbo grupes**, kuriose jos nagrinėja atitinkamus klausimus ir apibrėžia savo pozicijas.

Neretai pasitaiko, kad frakcijos komitetuose randas bendras pozicijas. Bendradarbiaujant valdančiosioms ir opozicijos frakcijoms, dauguma teisės aktų projektų daugiau ar mažiau keičiami.

Kai baigiami svarstymai, **komitetas, kuriam tenka bendra atsakomybė** už teisės akto projektą, **plenariniame posėdyje pristato pranešimą** apie svarstymų eigą ir rezultatus. Komiteto **rekomenduojamas sprendimas** sudaro antrojo svarstymo, kuris dabar vyksta plenariniame posėdyje, pagrindą.

Diskusijos per antrąjį svarstymą

Iki antrojo svarstymo visi nariai spausdinta forma gauna paskelbtą **rekomendaciją dėl sprendimo**. Taigi, jie yra gerai pasirengę diskusijoms. Parlamento frakcijos taip pat dar kartą suderina pozicijas iki šių diskusijų vykstančiuose vidaus posėdžiuose, kad per antrąjį viešą svarstymą sudarytų vieningą frontą.

Po bendrų diskusijų visos teisės akto projekte išdėstytos nuostatos gali būti svarstomos pavieniui. Tačiau paprastai plenarinio posėdžio dalyviai iš karto pereina prie balsavimo už visą teisės akto projektą.

Bet kuris Bundestago narys gali pateikti **pasiūlymus dėl pakeitimų**, kurie tokiu atveju iš karto aptariami plenariniame posėdyje. Jeigu plenarinio posėdžio dalyviai priima pakeitimus, pirmiausia turi būti išspausdinta ir išdalyta nauja teisės akto projekto redakcija. Tačiau ši procedūra gali būti sutrumpinta pritariant dviem trečdaliams dalyvaujančių narių. Tada galima iš karto pradėti trečiąjį svarstymą.

Balsavimas per trečiąjį svarstymą

Dar vienos diskusijos per trečiąjį svarstymą surengiamos tik tuo atveju, jeigu to prašo parlamento frakcija arba bent 5 % Bundestago narių.

Šiuo etapu pavieniai nariai nebegali teikti pakeitimų pasiūlymų, juos gali teikti tik viena iš parlamento frakcijų arba 5 % Bundestago narių. Be to, pasiūlymai gali būti teikiami tik dėl pakeitimų, priimtų per antrąjį svarstymą.

Galutinis balsavimas surengiamas **trečiojo svarstymo pabaigoje**. Kai Bundestago pirmininkas paprašo balsuoti už, prieš arba susilaikyti, nariai atsako atsistodami iš vietų.

Jeigu už teisės akto projektą Bundestago plenariniame posėdyje balsuoja reikalinga dauguma, jis **perduodamas Bundesratui kaip teisės aktas**.

Bundesrato pritarimas

Per **Bundesratą federalinės žemės** dalyvauja rengiant kiekvieną teisės aktą. Šiuo klausimu Bundesrato **teisės dalyvauti** teisėkūros procese yra tiksliai apibrėžtos.

Bundesratas negali daryti Bundestago priimto teisės akto pakeitimų. Tačiau jeigu jis nepritaria teisės aktui, jis gali reikalauti sušaukti **Tarpininkavimo komitetą** (vok. *Vermittlungsausschuss*). Tarpininkavimo komitetą sudaro vienodas skaičius Bundestago ir Bundesrato narių.

Kai kuriems teisės aktų projektams, vadinamiesiems **būtino pritarimo įstatymams (vok. *Zustimmungsgesetze*)**, Bundesrato pritarimas yra būtinas reikalavimas. Tai, pavyzdžiui, yra teisės aktai, pagal kuriuos federalinės žemės įpareigojamos mokėti išmokas piliečiams arba kurie turi poveikį administracinėms federalinių žemių kompetencijos sritims.

Kalbant apie **teisės aktų projektus, dėl kurių Bundesratas gali pateikti prieštaravimą**, Bundestagas gali paskelbti teisės aktą galiojančiu net ir tuo atveju, jeigu Tarpininkavimo komitete nepasiekiama susitarimo. Tačiau tam reikalingas dar vienas balsavimas, per kurį Bundestagas priima teisės akto projektą absoliučia balsų dauguma.

Daugiau informacijos žr. Bundestago ir Bundesratointerneto svetainėje.

Oficialus paskelbimas, viešas paskelbimas ir įsigaliojimas

Kai Bundestagas ir Bundesratas priima teisės akto projektą, jis turi praeiti dar kelis etapus, kol įsigalioja.

Priimtas teisės aktas pirmiausia išspausdinamas ir perduodamas federaliniam kancleriui ir kompetentingam federaliniam ministrui, kuris jį pasirašo.

Tada federalinis prezidentas priima teisės aktą pasirašymui, kad jis įsigaliotų. Prezidentas patikrina, ar teisės aktas buvo priimtas pagal Konstituciją ir ar jame nėra akivaizdžių esminių prieštaravimų Pagrindiniam įstatymui. Kai šie patikrinimai atliekami, federalinis prezidentas pasirašo teisės aktą ir nurodo jį paskelbti Federalinės teisės leidinyje (vok. *Bundesgesetzblatt*).

Šiuo momentu teisės aktas oficialiai paskelbiamas. Jeigu teisės akte nenurodyta konkreti jo įsigaliojimo data, teisės aktas įsigalioja keturioliktą dieną nuo Federalinės teisės leidinio, kuriame jis buvo išspausdintas, paskelbimo dienos.

Įvairių teisės šaltinių tarpusavio prieštaravimų sprendimo būdai

Pagrindiniame įstatyme reglamentuojamas bet kokių federalinės teisės ir federalinių žemių teisės tarpusavio prieštaravimų klausimas. Pagrindinė norma įtvirtinta Pagrindinio įstatymo 31 straipsnyje: „Federalinė teisė yra viršesnė už federalinių žemių teisę“. Šis principas taikomas neatsižvelgiant į tarpusavyje prieštaraujančių teisės normų hierarchiją, taigi, pavyzdžiui, federalinis įstatymas bus viršesnis už federalinės žemės konstituciją.

Priešingu atveju prieštaravimai gali būti sprendžiami remiantis tarpusavyje prieštaraujančių teisės normų statusu hierarchijoje. Kai teisės normos hierarchijoje oficialiai turi vienodą statusą, gali būti atsižvelgiama į specialumo aspektą (lot. *lex specialis*) arba teisės normų priėmimo chronologiją *(*lex posterior).

Teisės duomenų bazės (su atitinkamomis nuorodomis)

***Gesetze im Internet* (įstatymai internete)**

Federalinė teisingumo ministerija ir Federalinė teisingumo tarnyba beveik visus dabartinius federalinius įstatymus skelbia internete. Ši informacija besidomintiems asmenims prieinama nemokamai. Galima peržiūrėti naujausias įstatymų ir poįstatyminių aktų redakcijas. Federalinės teisingumo tarnybos dokumentacijos centras nuolat rengia suvestines teisės aktų redakcijas.

Vokiečių kalba paskelbtus įstatymus galima laisvai naudoti visais pateikiamais formatais. Internetu prieinami teisės aktų tekstai nėra oficialios redakcijos. Oficialios redakcijos pateikiamos tik popierine forma Federalinės teisės leidinyje.

Ar duomenų baze galima naudotis nemokamai?

Taip.

Kokiomis kalbomis ji prieinama?

Įstatymai pateikiami vokiečių kalba. Daugeliu atvejų pateikiami vertimai į anglų kalbą.

Kokiais paieškos kriterijais galima naudotis?

1. Paieška antraštėje

Įmanoma atlikti paiešką tik pagal ilgoje ar trumpoje antraštėje esančius žodžius ir oficialias visų pateikiamų įstatymų santrumpas. Galima naudoti du skirtingus operatorius:

AND operatorių:

Atliekama dokumentų, kuriuose yra visi įvesti žodžiai, paieška.

OR operatorių:

Atliekama dokumentų, kuriuose yra bent vienas įvestas žodis, paieška.

2. Paieška visame tekste

Taip pat įmanoma atlikti raktažodžio paiešką visuose pateikiamuose teisės aktų tekstuose. Tam galima taip pat naudoti du skirtingus operatorius:

AND operatorių:

Atliekama dokumentų, kuriuose yra visi įvesti žodžiai, paieška.

OR operatorių:

Atliekama dokumentų, kuriuose yra bent vienas įvestas žodis, paieška.

***Rechtsprechung im Internet* (teismų praktika internete)**

Nuo 2010 m. Federalinė teisingumo ministerija ir Federalinė teisingumo tarnyba internete skelbia atrinktus Federalinio Konstitucinio Teismo, federalinių aukščiausiųjų teismų ir Federalinio patentų teismo sprendimus. Ši informacija besidomintiems asmenims prieinama nemokamai. Teismų nutartys anoniminamos ir iš esmės skelbiamos nesutrumpintos. Duomenų bazė atnaujinama kasdien.

Nutartis galima laisvai naudoti visais pateikiamais formatais.

Ar duomenų baze galima naudotis nemokamai?

Taip.

Kokiomis kalbomis ji prieinama?

Nutartys pateikiamos vokiečių kalba.

Kokiais paieškos kriterijais galima naudotis?

1. Paprasta paieška

Standartinė paieška („paprasta paieška“) sudaro sąlygas atlikti paiešką visų Piliečių pagalbos tarnyboje (vok. *Bürgerservice*) skelbiamų nutarčių visame tekste. Kai įmanoma, naudotojo įvesti duomenys priskiriami tam tikriems metaduomenims ir standartizuojama rašyba. Atlikus paiešką, žemiau rodomi paieškos elementai kartu su rastų atitikčių skaičiumi. Rodomas įvesties laukelis, kuriame galima įvesti beveik visus specialius paieškos kriterijus, kuriuos galima naudoti interneto paieškos sistemoje.

Įvedant paieškos elementą sąraše automatiškai siūlomos galimos atitiktys. Naudotojui pradėjus įvesti paieškos kriterijų, tekstas ir kiti paieškos simboliai parodomi automatiškai generuojamame siūlymų sąraše ir nuo to momento juos galima tiesiogiai perimti į paieškos šabloną. Sistema taip pat atpažįsta ir paryškina įvesties klaidas. Greitos paieškos funkcija interpretuoja įvestą tekstą ir siūlo alternatyvius rašybos variantus pateikdama siūlymų sąrašą (funkcija „Galbūt norėjote ieškoti“).

Įvedami paieškos žodžiai pagal nutylėjimą susiejami operatoriumi „AND“; naudotojui žodžio „ir“ įvesti nereikia. Automatiškai atliekama vienas po kito įvestų paieškos kriterijų sankirtos paieška. Įvesdamas operatorius „OR“ arba „NOT“, naudotojas gali nurodyti, ar įtraukti dokumentus, kuriuose atliekama paieška, ar jų neįtraukti. Pateikiant paieškos elementus išlaikoma jų įvesties tvarka. „OR“ arba „NOT“ ryšiai pateikiami atskirai, paieškos elementų sąraše.

2. Išplėstinė paieška

Išplėstinės paieškos funkcija suteikia naudotojui galimybę pavienius paieškos kriterijus diferencijuotai susieti tarpusavyje visuose dokumentuose.

Išplėstinė paieška sudaro sąlygas atlikti ne tik paiešką visame tekste, bet ir metaduomenų paiešką, grindžiamą toliau nurodytais paieškos kriterijais:

Teismas

Teisės nuostata

Data

Dokumento registracijos numeris / ECLI

***Verwaltungsvorschriften im Internet* (administraciniai aktai internete)**

Federalinė Vyriausybė Federalinės vidaus reikalų ministerijos atsakomybe įgyvendindama bendrą projektą su įmone *juris GmbH* suteikia visapusišką internetinę duomenų bazę, kurioje kaupiami galiojantys aukščiausių federalinių institucijų priimti administraciniai aktai. Ši informacija besidomintiems asmenims prieinama nemokamai. Duomenų bazėje kaupiami „kintantys dokumentai“, t. y. Vyriausybės departamentai pateikiamus dokumentus nuolat atnaujina. Įmonė *juris GmbH* bet kuriuo metu gali įkelti naujus ir keičiamus administracinius aktus.

Administraciniai aktai nėra įstatymai. Administraciniai aktai yra abstraktūs, bendro pobūdžio aktai, taikomi administracinėje struktūroje, juos priima aukštesnio lygmens administraciniai organai arba vadovai, jie skiriami pavaldiems organams ar darbuotojams, jais nurodoma, kaip organizuoti atitinkamos administracijos veiklą ir kokių imtis veiksmų. Daugiau informacijos apie atskirus administracinius aktus prireikus galima rasti federalinės ministerijos, kurios atsakomybės sričiai priklauso atitinkamas klausimas, interneto svetainėse.

Ar duomenų baze galima naudotis nemokamai?

Taip.

Kokiomis kalbomis ji prieinama?

Administraciniai aktai pateikiami vokiečių kalba.

Kokiais paieškos kriterijais galima naudotis?

1. Paieška antraštėje

Įmanoma atlikti paiešką tik pagal ilgoje ar trumpoje antraštėje esančius žodžius ir oficialias visų pateikiamų administracinių aktų santrumpas. Galima naudoti du skirtingus operatorius:

AND operatorių:

Atliekama dokumentų, kuriuose yra visi įvesti žodžiai, paieška.

OR operatorių:

Atliekama dokumentų, kuriuose yra bent vienas įvestas žodis, paieška.

2. Paieška visame tekste

Taip pat įmanoma atlikti raktažodžio paiešką visuose pateikiamuose teisės aktų tekstuose. Tam galima taip pat naudoti du skirtingus operatorius:

AND operatorių:

Atliekama dokumentų, kuriuose yra visi įvesti žodžiai, paieška.

OR operatorių:

Atliekama dokumentų, kuriuose yra bent vienas įvestas žodis, paieška.

***Justizportal des Bundes und der Länder* (Federalinės Vyriausybės ir federalinių žemių vyriausybių teisingumo tarnybų portalas)**

Federalinė teisingumo ministerija ir federalinių žemių administracijos teisės aktų tekstus besidomintiems piliečiams pateikia internete. Kai kuriais atvejais taikomas mokestis. Taip pat skiriasi paieškos kriterijai.

Kitos teisinių duomenų bazės

***Bundesgesetzblatt* (Federalinės teisės leidinys)**

Federalinės teisės leidinys skelbiamas spausdinta forma ir elektronine forma adresu https://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav. Teisinę galią turi spausdinta redakcija.

***Bundesanzeiger* (Federalinis oficialusis leidinys)**

Federalinis oficialusis leidinys skelbiamas elektronine forma adresu https://www.bundesanzeiger.de/pub/de/amtlicher-teil

Teisinę galią turi elektroninė redakcija.

***Dokumentations- und Informationssystem für Parlamentarische Vorgänge* (Parlamento darbo dokumentų ir informacinė sistema)**

Paskutinis naujinimas: 05/05/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.